

Hans-Olov Blom
Tillstånd
08-508 28733
hans-olov.blom@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2007-09-25

Staden ska möjliggöra uteserveringar året om och införa tillsvidare tillstånd för uteserveringar, uppdrag från kommunfullmäktige.

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner denna rapport som yttrande över uppdraget i årets budget

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Erik Andersson
Avdelningschef

Hans-Olov Blom
Enhetschef

Sammanfattning

I budget för 2007 uttalar att staden skall möjliggöra uteserveringar året om och införa tillsvidare tillstånd för uteserveringarna. Kontoret har förståelse för att det kan underlätta för näringsidkare att erhålla tillsvidare tillstånd, men anser samtidigt att det finns stor risk att den kommunala vetorätten urholkas om de införs, dessutom kommer polismyndigheten som är tillståndsgivare inte medge tillsvidare tillstånd. Därmed kan kontoret konstatera att nämndens uppdrag att införa tillsvidare tillstånd inte går att genomföra. Eventuellt kan fleråriga tillstånd prövas efter samråd med polismyndigheten. Möjligheten att erhålla tillstånd för uteserveringar under vintersäsongen finns redan i dag och bör även fortsättningsvis prövas från fall till fall. Kontoret kommer att ytterligare förtydliga att denna möjlighet finns, via exempelvis stadens hemsida.

Bakgrund

I budget för 2007 uttalas att staden skall möjliggöra uteserveringar året om och införa tillsvidare tillstånd för uteserveringarna.

Tillstånd för markupplåtelse för uteserveringar regleras i ordningslagen och utfärdas av polismyndigheten. Alla ansökningar skall remitteras till kommunen, som har vetorätt och rätt att utfärda villkor för upplåtelsen och ta ut avgift enligt av kommunfullmäktige fastställd taxa.

Möjligheten till tillstånd för uteserveringar vintertid har funnits under en lång tid men inte utnyttjats i någon högre grad. Efterfrågan ökade dock i samband med införandet av rökförbud på krogen, och många av ansökningarna om vintertida uteserveringar avsåg i själva verket rökrutor. Med anledning av den ökade efterfrågan anpassades villkoren för uteserveringar med hänsyn till vintertida förutsättningar från vintern 2005/2006.

Analys och konsekvenser

Trafikkontoret har tillsammans med Polismyndigheten haft en arbetsgrupp som tittat på konsekvenserna av att införa tillsvidare tillstånd för uteserveringar. Juridiska avdelningen har även tittat på de juridiska konsekvenserna när det gäller tillsvidare tillstånd och möjligheten att återkalla tillstånden.

När det gäller upplåtelse av offentlig plats är det viktigt att kommunen för sin infrastrukturella planering har möjlighet att få tillgång till marken. Det kan även gälla andra så som ledningsdragande verk som har sina installationer i gator och gångbanor, fastighetsägare som har behov av att nyttja offentlig mark vid exempelvis renoveringar av fastigheter m.m.

Tillsvidare tillstånd

Juridiska avdelningens utlåtande när det gäller:

Enligt ordningslagen 3 kap. 16 § kan polismyndighetens tillstånd att ta i anspråk offentlig plats gälla för viss tid eller tills vidare. I förarbetena till denna paragraf anförs bl. a. följande (prop. 1992/93:210 sid. 292): ”Tillstånd bör i allmänhet meddelas för bestämd tid. Med en sådan ordning får polismyndigheten – och i förekommande fall kommunen – möjlighet att regelbundet ompröva ett beslut utan att återkallelsemöjligheten enligt 18 § behöver tillgripas. Särskilt då det gäller tillstånd till markupplåtelse för olika ändamål kan det vara lämpligt att inte binda ianspråktagandet av marken under alltför lång tid. Det får dock ankomma på polismyndigheten att i varje enskilt fall pröva om tillstånd bör ges för bestämd tid eller tills vidare.”

Återkallelse av tillstånd

Polismyndigheten får återkalla ett tillstånd i vissa i 3 kap. 18 § ordningslagen angivna fall. Återkallelse kan endast ske i de fall som anges i denna paragraf. Av särskilt intresse är punkterna 2 och 3.

Enligt punkt 2 får återkallelse av ett tillstånd ske om det är av särskild vikt för kommunen att det återkallas. I förarbetena till denna bestämmelse anges bl. a följande (prop. 1992/93:210 sid. 294): ” Exempel på sådana situationer där kommunen kan ha ett sådant intresse är när platsen behöver tas i anspråk för utförande av arbeten för vatten och avlopp, värmeförsörjning, gatuarbeten m.m. Det krävs för återkallelse att det är av särskild vikt för kommunen att tillståndshavarens ianspråktagande av marken upphör. Polismyndigheten skall vid bedömningen av återkallelsefrågan göra en avvägning mellan kommunens intresse av att ianspråktagandet av marken upphör och tillståndshavarens intresse av att få fortsätta med sin verksamhet. Vid den avvägningen är det av betydelse bl.a. för vilket ändamål som tillstånd har getts liksom grunden för kommunens begäran att få återta dispositionen av marken.”

Enligt punkt 3 får polismyndigheten återkalla ett tillstånd om tillståndet gäller tills vidare och återkallelse är påkallad av hänsyn till trafiken eller till allmän ordning och säkerhet. I förarbetena till denna bestämmelse anförs bl. a följande (prop. 1992/93:210 sid. 294): ”Ett tillstånd måste alltid kunna återkallas, om den verksamhet e.d. som tillståndet avser inte längre kan förekomma utan fara för trafiken eller för allmän ordning och säkerhet. Det kan t.ex. efter tillståndsbeslutet ha tillkommit omständigheter som gör verksamheten klart olämplig från ordningssynpunkt. Som exempel kan nämnas att en nyuppförd trafikanläggning har medfört en sådan ökning av trafiken på en viss offentlig plats att ett ianspråktagande av platsen för andra ändamål än allmän trafik inte längre kan tillåtas. I dessa liksom i andra återkallelsefall måste givetvis en avvägning göras mellan å ena sidan den allmänna ordningens och säkerhetens intressen och å andra sidan tillståndshavarens intresse av att få fortsätta med sin verksamhet.”

Som framgår ovan kan under vissa förutsättningar ett tillstånd återkallas med hänsyn till bl. a förändringar i trafikmiljön.

Polismyndighetens utlåtande:

Polismästaren för city polismästardistrikt har i remissvar till kontoret (bilaga 2) redogjort för polisens synpunkter när det gäller tillsvidare tillstånd och återkallande av sådana.

Polismyndigheten är tillståndsmyndighet vid prövning av tillstånd enligt ordningslagen (1993:1617), 3 kapitlet. Vid prövningen får dock polismyndigheten inte utfärda ett tillstånd i strid mot ett kommunalt veto mot den tänkta

användningen av marken. Polismyndigheten får inte heller utfärda ett tillstånd för längre tid än vad kommunen anger i sitt tillstånd.

Ett tillstånd bör meddelas för bestämd tid eftersom detta ger möjlighet för polismyndigheten och i förekommande fall även kommunen att ompröva ett tillståndsbeslut regelbundet utan att behöva använda sig av återkallelsemöjligheten. Även om det är lägre krav vid återkallande av ett tillstånd som gäller tillsvidare än ett tillstånd som är tidsbestämt, så måste själva återkallandet anses vara en mer ingripande åtgärd än att göra en förnyad prövning efter en bestämd tid. Polismyndigheten prövar självständigt i vilka fall ett tillstånd skall återkallas vilket medför att kommunen inte på samma sätt som vid själva tillståndsprövningen kan påverka användningen av marken. Sammanfattningsvis kan polismyndigheten inte se att det finns någon omständighet som talar för att frånga huvudregeln att utfärda tillstånd för bestämd tid. Däremot ser polismyndigheten fördelar med att under en prövotid utfärda tillstånd för längre tid än ett år, företrädesvis med en giltighetstid av 3 år. I speciella fall kan polismyndigheten tänka sig att utfärda tillstånd med 5 års giltighetstid.

Handläggningen hos polismyndigheten underlättas av att kommunen i sitt yttrande tillstyrker tillstånd för motsvarande tid eftersom polismyndigheten då är förhindrad att utfärda tillstånd för längre tid. För det fall att kommunen skulle tillstyrka ett tillstånd för längre tid alternativt tillsvidare tvingas polismyndigheten att utfärda tillstånd för exempelvis tre år och avslå ansökan för övrig tid, vilket skapar en tidsödande och kostnadskrävande handläggning.

Kommunen ombeds i enlighet härmed att kommunicera till sökanden att kommunen avser att tillstyrka tidsbestämda tillstånd på tre år som huvudregel.

Uteserveringar året om

Frågan om möjligheterna att få uteserveringstillstånd året om har behandlats av gatu- och fastighetsnämnden vintern 2005 i en motion av Mikael Söderlund (m) och i augusti 2005 i svar på en skrivelse från Mirja Särkiniemi (s), Per Bolund (mp) och Ann-Marie Strömberg (v). Kontorets tjänsteutlåtanden redovisas i bilaga 1. Som framgår av dessa ärenden finns det inga principiella regler som förbjuder uteserveringar under vinterperioden utan dessa ärenden behandlas individuellt, i likhet med övriga ärenden, då framförallt förutsättningarna för säkerhet och framkomlighet för gående under snöperioden bedöms.

Möjligheten till tillstånd för uteserveringar vintertid har funnits under en lång tid men inte utnyttjats i någon högre grad. Efterfrågan på uteserveringsytor för rökrutor ökade dock i samband med införandet av rökförbud på krogen. Med

anledning av det gjordes anpassningar för vintertida uteserveringar från vintern 2005/2006.

Renhållning och snöröjning

Kontoret har även bitt juridiska avdelningen om ett utlåtande när det gäller ansvar för snöröjning och renhållning inom och utanför uteserveringsytan. Det ställs ibland skadeståndskrav mot kommunen i samband med upplåtelse av det offentliga rummet. När det gäller vintertid är det ofta halkolyckor beroende på is och snö runt den upplåtta ytan.

Juridiska avdelningens utlåtande:

Enligt 2 § lag med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning ansvarar kommunen för gatuhållning och snöröjning mm på gator, torg, parker och andra allmänna platser för vilka kommunen är huvudman. Kommunen har även detta ansvar för områden inom kvartersmark, som ska användas för allmän trafik, och som har upplåtits för detta ändamål till kommunen.

Enligt 3 kap. 15 § ordningslagen får kommunen ange vissa villkor för att tillstånd att ianspråkta offentlig plats ska meddelas. De villkor kommunen får ställa är sådana som behövs för att tillgodose de intressen kommunen har att bevaka i fråga om skötseln av den offentliga platsen, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik.

I förarbetena (prop. 1992/93:210 sid. 291) anges som exempel på tillåtna villkor förhållningsregler, som syftar till att underlätta gatuhållning, snöröjning, ledningsarbeten eller gatuarbeten eller som gäller belastningen av marken.

Enligt den bedömning som Lena Borglund på juridiska avdelningen gör kan kommunen som villkor för tillstånd inte kräva att tillståndshavaren tar på sig kommunens ansvar, enligt lag, för renhållning och snöröjning.

Taxan

Avgiften för uteserveringar enligt kommunfullmäktiges beslut är baserad på yta för bord och stolar i anslutning till serveringslokal och att gälla för sommarsäsongen mellan den 1/4 och 15/10. Enligt taxan skall upplåtelse för längre period bedömas som permanent restaurangveranda.

Utdrag ur avgiftstabellen:

1:3 Permanenta restaurangverandor	Tillbyggnad belägen på offentlig plats men i anslutning till och beroende av lokal på kvartersmark.	<i>Cityzonen:</i> 3 530 kr/m ² och år <i>Inom tullarna:</i> 2 400 kr/ m ² och år <i>Utom tullarna:</i>
-----------------------------------	---	--

		1 910 kr/ m ² och år A-läge 970 kr/m ² och år B-läge
1:4 Uteserveringar	Yta för bord och stolar i anslutning till serveringslokal. Upplåtelsen sker under sommarsäsongen 1/4 -15/10. Upplåtelser för längre period bedöms enligt 1:3 ovan. Om kiosk eller serveringsbyggnad är kopplad till uteserveringen ska separat avgift beräknas för denna enl 1:1 eller 1:2 ovan.	<i>Cityzonen:</i> 1 180 kr/m ² och säsong <i>Inom tullarna:</i> 800 kr/ m ² och säsong <i>Utom tullarna:</i> 640 kr/ m ² och säsong A-läge 320 kr/m ² och säsong B-läge

Trafikkontorets synpunkter

När det gäller tillsvidare tillstånd anser kontoret att det finns stor risk att den kommunala vetorätten urholkas om de införs, dessutom kommer polismyndigheten som är tillståndsgivare inte medge tillsvidare tillstånd. Därmed kan kontoret konstatera att nämndens uppdrag att införa tillsvidare tillstånd inte går att genomföra.

Kontoret avser att tillsammans med polismyndigheten arbeta fram rutiner för tidsbegränsade tillstånd på längre tid än ett år.

Kontoret anser att upplåtelse tiden ska vara indelad i två perioder; en sommarperiod 1/4 – 15/10 och en vinterperiod 15/10 – 31/3, på grund av de olika förutsättningarna vad gäller framkomlighet, städning och snöröjning. Det ger även enligt kontoret en tydlighet gentemot gemene man om när man kan förvänta sig sommar uteserveringar på gångbanor och torg.

När det gäller taxan förslår kontoret att avgiften för vinterperioden jämföras med avgiften för sommarsäsongen. För detta krävs en ändring i den av kommunfullmäktige fastställda taxan, varför kontoret föreslår att nämnden ger kontoret i uppdrag att skriva fram ett ärende om ändrad taxa i enlighet med detta.

Trafikkontorets förslag

Trafikkontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden godkänner denna rapport som yttrande över uppdraget i årets budget.

Slut